

Verslag van de individuele 19 daagse reis naar Java en Bali van Peter en Willy Wijnen.

We boekten onze reis bij Talisman op basis van onze wensen en suggesties.

Inleiding

Voor een dergelijke reis is een goede voorbereiding van groot belang. We maakten vooral gebruik van de reisgids 'Insight Guide' Indonesië en internet/Wikipedia.

Wat ons op viel:

- Java is nog steeds doordrenkt van de Nederlandse cultuur waarbij Nederlanders hoog worden aangeslagen; zij brachten onderwijs en techniek. Indonesiërs van Nederlandse afkomst hadden het onder de regering Soeharto erg moeilijk.
- In de steden heerst een enorme verkeerschaos met name door de grote hoeveelheid brommers en motoren.
- Het land blinkt niet uit door reinheid; de meeste gebouwen en huizen zijn vies.
- Groot verschil tussen arm en rijk; vooral de Chinese Indonesiërs zijn erg rijk. Het minimumloon bedraagt 75 euro per maand.
- Het particuliere ziekenhuis, dat we bezochten, biedt een prima service tegen een zeer lage prijs.
- In musea staan de teksten alleen in het Maleis aangegeven terwijl het aantal Nederlands en Engels sprekende toeristen groeiende is.

De gids Melvin Latumeten en chauffeur Augustus begeleidden ons op onze tour.

3 oktober 2010

Aankomst Jakarta met overnachting in Hotel Alila, 7-17 Jalan Pecenongan, Jakarta

4 oktober 2010 tour door Jakarta

Sunda Kelapa

De Sunda Kelapa, de oude haven van Jakarta, is een van de toeristische trekpleisters van de stad, die je bereikt via de 'Magere Brug'.

Ruim vier eeuwen geleden veroverden de Islamieten deze haven op de Hindoes, waarbij de Portugezen tegelijk uit het gebied verdreven werden. In 1619 liet J. P. Coen op de oostelijke oever het Kasteel bouwen. Vooral de aanwezigheid van de prachtige Boeginese schoeners *Pinisi* maakt een bezoek aan deze haven tot een 'must'. Iedere dag liggen er wel honderd schoeners aangemeerd, volgeladen met handelswaar uit de hele archipel. Hier wordt nog altijd vooral veel tropisch hardhout uit Zuid-Sumatra en Kalimantan gelost. Ranke mannetjes lopen dan, balancerend over houten planken, af en aan met houten balken van meer dan 5 meter lengte op hun nek. Een schoener doet er ongeveer 3 dagen over om naar Jambi te varen, de tocht naar Makassar neemt 5 dagen in beslag. De werf is hier al sinds 1817 vrijwel ononderbroken in gebruik. In 1876 werd de nieuwere haven van Tanjung Priok speciaal aangelegd voor de grote stoomschepen, zoals die van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij.

Pinisi

Taman Fatahillah Plein

Aan Taman Fatahillah ligt het oude Hollandse stadhuis.

Verskillende koloniale gebouwen rond dit plein zijn met hulp van Unesco gerestaureerd. De meeste dateren uit de 18e eeuw. Het in 1610 gebouwde oude stadhuis deed, naast zijn oorspronkelijke functie, in latere periodes ook dienst als gevangenis en militair hoofdkwartier. Het bood in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog onderdak aan het bestuur van West-Java. Sinds 1974 is er het interessante Museum Sejarah Jakarta gehuisvest. Aan de westzijde van het plein staan in het Museum Wayang wajangpoppen en -maskers tentoongesteld, waaronder zeldzame exemplaren. Museum Seni Rupa (Museum van Schone Kunsten) toont een verzameling schilderijen en beelden van hedendaagse Indonesische kunstenaars evenals een zeldzame collectie aardewerk. Tegenover het oude stadhuis aan de noordzijde van de Taman Fatahillah bevindt zich een oud Portugees kanon, Si Jagur genaamd.

Het omgebouwde, oude pakhuis is nu een trendy restaurant 'Café Batavia'. Er is een uitgebreide portrettengalerij te bekijken van hoogwaardigheidsbekleders, die het Café bezochten. Er hangen onder andere portretten van leden van het Koninklijk Huis zoals van Emma, Juliana en Beatrix.

Na het hectische Jakarta was de stilte van Bogor een verademing.

Bogor

Bogor ligt op 280 meter hoogte aan de voet van de 2211 meter hoge Gunung Salak op ongeveer 50 km van Jakarta en 120 km van Bandung. In het oosten waken de vulkanen Gunung Pangrango (3019 m) en Gunung Gede (2950 m) over het plantenstadje. Bogor wordt vanwege een regenval van 3000 tot 4000 mm per jaar en een record aantal stormen van 322 per jaar de 'regenstad' genoemd. Het hoogtepunt van een bezoek aan Bogor is een bezoek aan de beroemde botanische tuin Kebun Raya en het buitenverblijf Istana Bogor (Buitenzorg), het voormalige paleis van de gouverneur-generaal.

Geschiedenis

In de 5e eeuw lag het machtscentrum van het hindoerijkje Holoton even ten noorden van Bogor. Toen Holoton werd veroverd door Tarumanegara, verhuisde de hoofdstad naar Bekasi. In de 14e eeuw, toen Pajajaran over grote delen van West-Java heerste, lag het machtscentrum Pakuan op de plaats van het huidige Bogor. De enige tastbare overblijfselen uit deze tijd zijn de in steen gevonden inscripties. De in Batavia wonende Nederlanders zochten hier graag verkoeling omdat Buitenzorg ('buiten de zorgen' van het sterk vervuilde en door epidemieën geteisterde Batavia), zoals Bogor vroeger genoemd werd, bekend stond om de grote hoeveelheden regen.

Het huidige Bogor

De plaats wordt ook wel de achtertuin van Jakarta genoemd. Velen ontvluchten de hoofdstad en vestigen zich in Bogor, dat met de trein, of over de 60 km lange tolweg slechts een uur van Jakarta verwijderd is. In de tijd van Daendels duurde deze tocht een week. Bogor is een snel groeiende stad met steeds meer woonwijken buiten het oude centrum. Het ooit kleine en rustige Bogor is nu dan ook, net als de meeste steden in West-Java, uitgegroeid tot een overbevolkte stad waarin het verkeer voor een hoge graad van luchtvervuiling zorgt. Vooral de talloze Japanse driewielers, de *Bemos*, bijvereren zich hun steentje aan de verkeerschaos bij te dragen. Op sommige dagen hangt er een dikke laag smog over de stad.

Bezienswaardigheden in Bogor

Het paleis van de gouverneur-generaal Istana Bogor is geen architectonisch meesterwerk, maar is goed onderhouden en ziet er, liggend in de grote tuin met lotusvijver en grote Waringin-bomen, nog altijd schitterend uit. In 1745 liet de toenmalige gouverneur-generaal, baron Van Imhoff, hier een buitenverblijf bouwen. Dit gebouw werd in 1834 door een aardbeving verwoest.

Het paleis, zoals het er nu staat, werd in 1870 de officiële residentie van de gouverneur-generaal en bleef dat tot de inval van de Japanse troepen. Het landgoed en de omliggende akkers leverden extra inkomsten op voor de opvolgende gouverneurs-generaal. Na de onafhankelijkheid werd het gebouw een paleis, Istana Bogor. President Soekarno ging er wonen en decoreerde de ruime kamers met reusachtige schilderijen en beelden van bekende Indonesische schilders en beeldhouwers. Soekarno bracht er, als liefhebber van vrouwelijk schoon, een uitgebreide collectie erotische kunstwerken onder. Van 1967 tot aan zijn dood in 1970 had Soekarno huisarrest in Istana Bogor. Het stempel dat Soekarno op het paleis drukte, is zo overweldigend dat president Soeharto er zelden kwam. Het paleis werd en wordt voornamelijk gebruikt als onderkomen voor hoge buitenlandse gasten. Het paleis van Bogor is helaas voor bezoekers gesloten.

Botanische tuin Kebun Raya

Op initiatief van Sir Stamford Raffles, de Britse Gouverneur-generaal werd in 1817 met de aanleg van de tuinen achter het paleis, 's lands plantentuin, begonnen. De aanleg van de 110 hectare grote plantentuin van Bogor was in handen van de Duitse hoogleraar Caspar Georg Reinwardt en twee assistenten. Bij zijn aanstelling in 1815 werd een bijlage gevoegd waarin honderd vragen waren opgenomen over de meest uiteenlopende zaken als delfstoffen, bevolking, planten, dieren, kunsten en wetenschappen.

In 1831 werd de Arnhemse tuinman, J.H. Teysmann aangesteld. Tijdens zijn ambtsperiode werd een begin gemaakt met het wetenschappelijke onderzoekscentrum. Het werd onder zijn leiding de proeftuin van het in 1830 ingevoerde cultuurstelsel, waarbij de Javaanse boer verplicht werd op een deel van zijn grond producten als thee, koffie, tabak, kina (kinine), cassave en oliepalmen (in de tuin staat nog steeds een nazaat van een van deze allereerste oliepalmen in Indonesië) voor het Gouvernement te verbouwen.

In 1842 werd de Bibliotheca Bogoriensis opgericht, waar nu 75.000 boeken staan. De Botanische Tuin is op dit moment de grootste op het zuidelijk halfrond en met 12.000 plantensoorten en 3.000 orchideesoorten de rijkste voor wat het aantal planten op het zuidelijk halfrond betreft.

Direct achter de ingang ligt de 450 m lange Kanarielaan, die in 1832 door Teysmann werd aangelegd. Vanwege de smaak van de noten wordt deze boom ook wel de Javaanse amandelboom genoemd.

Op het meer achter het paleis drijven Victoria Regia, reusachtige waterlelies uit het Amazonegebied. Het klassieke witte monument vlakbij de ingang is opgericht ter nagedachtenis aan Olivia Marianne Raffles, de vrouw van Sir Thomas Stamford Raffles.

Puncakpas

We vervolgden onze reis over de Puncakpas. Letterlijk vertaald betekent puncak *top*. Het hoogste punt van de pas bevindt zich op ongeveer 1500 m hoogte.

Omdat dit een hooggelegen en daardoor relatief koel gebied is, was het al voor de tweede wereldoorlog populair om hier vanuit het snikhete Batavia/Jakarta een "frisse neus" te gaan halen. Aan die koloniale periode is het te danken dat er Zwitserse houten chalets staan. Tegenwoordig is de route omgeven door hotels en vakantieoord. Voor de Indonesiërs uit het laagland is het daarnaast ook bijzonder dat er dennenbomen groeien en de plaatselijke bevolking wintersportjacks en mutsen draagt. In het Taman Safari park lopen leeuwen, tijgers, beren en giraffes rond.

Het gebied (met name de Preanger nabij Bandung) kent grote koffie- en theeplantages.

Vanaf de pas kun je een korte wandeling maken naar de Telaga Warna, een vulkanisch meertje dat een hoofdrol speelt in de roman Oeroeg van Hella Haase.

Op 5 en 6 oktober 2010 brengen we een uitgebreid bezoek aan Bandung de provinciehoofdstad van West-Java - Grand Hotel Preanger, Jl. Asia Afrika 81, Bandung

Bandung, een universiteitsstad met meer dan twee miljoen inwoners, werd vroeger 'Parijs van Java' genoemd vanwege de brede, schaduwrijke boulevards en stijlvolle huizen. Dit koele alternatief voor de drukkende hitte van Jakarta is de snelst groeiende stad van het land. Tegenwoordig is deze op 750 meter hoogte gelegen stad Kota Kembang 'Stad van Bloemen' de hoofdstad van de provincie West-Java, het land van de Sundanezen. Toch zijn er nog sporen van de vroegere pracht en praal in Bandung terug te vinden. Langs de lange lanen staan nog altijd imposante koloniale gebouwen. Rond Jalan Braga ligt bovendien de grootste concentratie art-decogebouwen in de wereld.

Geschiedenis van Bandung

In 1810 werd de residentie van de provincieregent verplaatst van Dayeuhkolot in het zuiden, naar het punt waar de 'Grote Postweg' de Cikapundung-rivier kruiste. Hoewel de plaats in 1864 officieel hoofdstad van het Parahyangan-gebied werd, bleef Bandung een onbeduidend plaatsje totdat er in 1884 een spoorlijn naar toe werd geleid. De stad ontwikkelde zich van garnizoensplaatsje tot het 'Parijs van Java'. In de koloniale periode was Bandung onder andere bekend om haar Kinatuin, waar van kina de pijnstillende kinine werd gemaakt. Kina, een gewas dat oorspronkelijk alleen in Zuid-Amerika voor kwam, werd in de vorige eeuw door de Duitse plantkundige Hasskarl naar Indonesië gebracht. De Engelsman Ledger bracht echter de beste kinasoort vanuit Bolivia naar Indonesië.

Woonhuis Max Havelaar

Bandung na de Tweede Wereldoorlog

In oktober 1945 werd Bandung bezet door een Brits-Indische brigade, die per trein vanuit Jakarta was aangekomen. De nationalist, bevreesd dat de Britten gekomen waren om het bedje voor de nog afwezige Nederlanders te spreiden, boden hevig weerstand. Na maandenlange schermutselingen werd een wapenstilstand afgekondigd, en Bandung officieel opgedeeld. Ten noorden van de spoorlijn lag het Britse deel, ten zuiden ervan werd de stad beheerst door de Republikeinen. Later eisten de Britten dat de Republikeinen ook Zuid-Bandung zouden ontruimen. Vanwege fanatieke Hizbollah-groepen in de heuvels rond Bandung hielden deze groepen zich niet aan het bestand, en bleven doorgaan met het bestoken van Engelse konvooien. Tot 1962 was er kans dat Bandung de hoofdstad van de republiek zou worden.

Huidig Bandung

Tegenwoordig vormen Bandung en omgeving het belangrijkste textielcentrum van West-Java. Bandung heeft daarnaast de grootste kininefabriek (antimalaria) van Indonesië. In de jaren twintig werd de Technische hogeschool van Bandung, waar ook Soekarno studeerde, door de Nederlanders opgericht, omdat er toen een enorm tekort aan ingenieurs in de kolonie was. In Bandung bevindt zich ook de Indonesische luchtvaartindustrie die helikopters en vliegtuigen bouwt.

De stadsbevolking van Bandung, voor het merendeel Sundanezen, is erg gemoedelijk. Met de studenten schijnt het echter anders gesteld te zijn; Bandung heeft de meest militante studentenbeweging van Indonesië en speelt daardoor in politiek opzicht een belangrijke rol.

Bezienswaardigheden in Bandung

In Bandung werd van de architecten verwacht dat zij deze moderne bouwstijlen aanpasten aan het tropische klimaat. Daarom werden C.P. Wolff Schoemaker en A.F. Aalbers, bekend om hun koloniale architectuur, benaderd. Een reeks fraaie, tropische art decorbouwwerken was het resultaat en Bandung kon zich voortaan rekenen tot een van de drie tropische art-decosteden op de wereld (de andere zijn Miami en Napier (Nieuw-Zeeland)). De Bandung Heritage Society schat het aantal architectonische waardevolle gebouwen op 125.

De Gedung Sate

Het Gedung Sate is gebouwd in 1920 in neo-classicistische stijl met Indische invloeden. De architect is J. Gerber die onder andere ook de watertoren van Dirksland ontwierp. In de koloniale tijd was in dit gebouw het Departement van Gouvernementsbedrijven van Nederlands-Indië gevestigd.

Momenteel is Gedung Sate het gouvernementsgebouw van de provincie West-Java. De naam is ontstaan naar aanleiding van de vorm van de vlaggenmast boven de hoofdingang. Deze heeft de vorm van een saté-stokje.

Omgeving Bandung

Gunung Tangkuban Prah

Tangkuban Perahu (vertaald: *omgekeerde prauw*) is een actieve vulkaan bij de oude Nederlandse vakantieplaats Lembang - bekend om groente, fruit en bloemen - gelegen op 30 km ten noorden van de stad Bandung. Het is een belangrijke toeristische trekpleister; men kan er wandelend of met een wagentje tot aan de kraterrand komen. Ook zijn er heetwaterbronnen, waarin het mogelijk is om een ei te koken. De vulkaan is 2084 meter hoog en is voor het laatst in 1983 uitgebarsten.

Lembang

Lembang is een plaats op West-Java ten noorden van Bandung op ongeveer 1200 meter hoogte en. Lembang heeft ongeveer 200.000 inwoners. Het ligt op de helling van de vulkaan Tangkuban Perahu. De naam Lembang is ontleend aan de naam van een grassoort. Door de hoge ligging heeft het een koel klimaat en dat maakt de verbouw van veel soorten groente en fruit mogelijk. Het is een van de weinige plaatsen in Indonesië waar Friese melkkoeien kunnen aarden. Er zijn tal van souvenirwinkels en restaurants.

Padasuka

In dit dorpje staat de Saung Angklung Udjo muziekschool die werd opgericht in 1966. Deze school is een laboratorium voor opleiding en tegelijk een plaats waar toeristen Angklung muziekvoorstellingen kunnen bijwonen.

De van bamboe vervaardigde Angklung is een muziekinstrument speciaal van West-Java. Een aantal in een raamwerk gemonteerde bamboekokers geven een eigenaardig, droog, verrassend helder geluid als ze heen en weer geschud worden. Op deze school leren kinderen al vanaf drie jaar de fijne kneepjes van deze muziek. Bovendien geeft het maken van muziek hun een doel in het leven.

7 oktober 2010

Treinreis van zeven uur van Bandung naar Yogyakarta.

De trein van Bandung naar Yogya vertrekt in de vroege morgen. Deze treinreis is misschien wel de mooiste die er kan worden gemaakt, prachtige vergezichten en veel afwisseling. De reis eindigt op het Tugu Railwaystation.

Yogyakarta - Phoenix Hotel - Jl Jenderal Sudiman 9 - 55233 Yogyakarta

Yogyakarta, een stad met 3 miljoen inwoners, is het culturele centrum van Java, en daardoor ook eigenlijk van heel Indonesië. In de stad en haar omgeving staan veel hindoeïstische en boeddhistische tempels en islamitische paleizen. Het is een aangename stad om gedurende een aantal dagen de Javaanse cultuur te proeven. Hoewel je eigenlijk niet echt van een stad kunt spreken, want de nauwe steegjes buiten de grote verkeersaders doen erg dorps aan. Er is genoeg te zien en te doen en ook in de nabije omgeving zijn diverse bezienswaardigheden van wereldformaat, zoals de Borobudur en het Prambanan tempelcomplex.

Geschiedenis van Yogyakarta

Yogyakarta is de voormalige revolutionaire hoofdstad van Indonesië. Na de Nederlandse aanval tijdens de tweede politieke actie in 1948 werd de stad bezet door de '*belandas*' (verbastering van Hollanda). Met de verovering van Yogyakarta, het Republikeinse regeringscentrum, hoopten de Nederlanders de politieke kracht van de Republiek gebroken te hebben. De sultan Hamengkubuwono IX, die in Nederland studeerde, onder

de naam HENK, weigerde echter met de Nederlandse bezettingsmacht samen te werken en hield voortdurend contact met de republikeinse guerrillastrijders. Voormalig president Soeharto was in die jaren een officier, die verkleed als groenteverkoper, contact tussen de keraton en de guerrilla's op het platteland onderhield. Na de erkenning van de onafhankelijkheid van Indonesië speelde de sultan een belangrijke rol in meerdere kabinetten. In zijn aftreden als minister zagen vele Indonesiërs een protest tegen de ontwikkelingen binnen de Republiek. De huidige stad heeft nog een speciale bestuurlijke status onder de sultan van Yogyakarta; prins Paku Alam X. Eigenlijk is van alle oude Javaanse koninkrijken, die er tijdens het Nederlandse koloniale bewind bestonden, alleen het sultanaat van Yogyakarta als artistiek en cultureel centrum overgebleven.

De Keraton Ngayogyakarta Hadiningrat

De midden in het centrum gelegen keraton van de sultan is een prachtig voorbeeld van de traditionele Javaanse paleisarchitectuur. De gebouwen, die rijkelijk gedecoreerd zijn met het fraaiste houtsnijwerk, worden omgeven door vier witte muren, die elk één kilometer lang en drie meter dik zijn. De oorspronkelijke gebouwen dateren uit 1756. De keraton is nog altijd de residentie van de sultan, en is met zijn markten, kantoren, scholen, musea en moskeeën in feite een stad in de stad.

(ontvangstruimte)

De keraton is alleen 's ochtends voor het publiek geopend. Onze keratongids luisterde naar de naam Amieroel Pkoeningrat, zij is de dochter van een 82 jarige KNIL-soldaat, die af en toe ook als gids optreedt in de Keraton. Op de alun-alun (open ruimte) voor het paleis ligt de grote markt waar de fraaiste gebatikte en geweven stoffen te koop worden aangeboden.

Waterpaleis - Taman Sari

Een andere interessante bezienswaardigheid van Yogyakarta is het waterpaleis, het koninklijke zwembad dat tussen 1758 en 1765 gebouwd is. Het 'paleis' ligt ten westen van de keraton, en was ooit onderdeel van een groot park vol paleizen en baden voor de sultan en zijn harem. Nu is er slechts een klein deel van over, waaronder de baden. In deze ruimte lagen de mannen en vrouwenbaden, van elkaar gescheiden door de toren in het midden, waarvandaan de sultan toezicht hield op het gebeuren en zijn favoriete vrouw uitzocht om voor het nageslacht te zorgen.

Tegenwoordig is Yogyakarta een belangrijke universiteitsstad. Vanuit heel Indonesië komen studenten naar de Gajah Mada universiteit. Ongeveer 20 procent van de inwoners is student. De stad is ook een belangrijk centrum van de moderne Indonesische cultuur. Een aantal grote Indonesische dichters, schilders, dansers en muzikanten woont hier

Huidig Yogyakarta

Van het Javaanse culturele leven is vooral de wayang kulit, het schaduwspel van de prachtig bewerkte leren poppen en de door acteurs en actrices uitgevoerde wayang orang bekend. Zij voeren het Mahabaratha- en het Bratayudha-epos uit. Verder is de stad, naast Surakarta (Solo), het batikcentrum van Midden-Java. De beste batiks worden als handwerk vervaardigd, wat veel tijd en vakmanschap vereist. Op verschillende

locaties wordt het eeuwenoude 'Ramayana' verhaal uitgebeeld in dans.

De Ramayana, het grote epos uit India, is het verhaal over Prins Rama, zijn broer Lakshmana en zijn vrouw Sita. Het is duizenden jaren oud en een van de meest beroemde werken aller tijden. De dichter en wijze Valmiki heeft het epos lang geleden in metrum gezet om het gemakkelijker te kunnen onthouden. De hoofdlijn van het verhaal betreft de ontvoering

van Sita door de demon Ravana, ze wordt meegenomen naar Lanka (de stad met de gouden muren). Uiteindelijk wordt Ravana, met de hulp van Hanuman, door Rama gedood.

De Merapi Vulkaan

De Merapi (2968 m.) is een vulkaan in de Indonesische provincie Midden-Java. Met 68 uitbarstingen sinds 1548 is het de meest actieve vulkaan van het land. Merapi betekent berg van vuur. De vulkaan ligt dicht bij de stad Yogyakarta. Duizenden mensen in dorpen op de hellingen tot 1700 meter leven ervan. Vanwege de grote dreiging, die de vulkaan oplevert voor bevolkte gebieden, wordt de Merapi tot de 16 gevaarlijkste vulkanen ter wereld gerekend.

Bij ons bezoek aan Yogyakarta konden we niet vermoeden dat de nabijgelegen Merapi vulkaan tweeënhalve week later tot uitbarsting kwam met als gevolg tientallen doden.

8 en 9 oktober 2010

De Borobudur

41 km ten noordwesten van Yogyakarta ligt de Borobudur, een meer dan duizend jaar oud boeddhistisch tempelcomplex. De naam 'Borobudur' komt uit het Sanskriet. Vihara Buddha Uhr betekent het boeddhistisch klooster op de heuvel.

De Borobudur is het grootste boeddhistische heiligdom ter wereld. De negen verdiepingen zijn negen oefeningen in meditatie ter voorbereiding op de aankomst op het hoogste platform, het Nirwana of hiernamaals. De muren van de Borobudur zijn beeldhouwd in bas reliëfs en strekken zich uit over een totale lengte van 6 kilometer. De eerste vier rechthoekige terrassen van de Borobudur laten ruim 1500 reliëfs zien, die het leven van Boeddha illustreren. Elk tafereel is een individueel meesterstuk.

De drie hoger gelegen terrassen tellen meer dan 400 opgewerkte stupa's, met in elk een Boeddhabeeld. De top is de Grote Stupa welke 40 meter boven de grond staat. We kregen een fantastische uitleg van een goed Nederlands sprekende gids.

De Geschiedenis van de Borobudur

Vermoedelijk begon de Sailendra dynastie rond 780 na Chr. met de bouw van de Borobudur. Tachtig jaar later waren de bouwwerkzaamheden voltooid. Waarschijnlijk is het complex niet lang in gebruik geweest en verwoest door een uitbarsting van de nabijgelegen vulkaan de Merapi.

Na een aantal schoonmaakbeurten werden de eerste maatregelen tot behoud van de Borobudur tempel in 1874 genomen. Misschien een reactie op de schenking een jaar eerder van vijf karrenvrachten beelden en reliëfs aan de koning van Siam (Thailand). De eerste grote restauraties van de Borobudur vonden in 1907 en 1914 plaats. Twee lichte aardbevingen in 1961 zorgden voor een dusdanige schade aan het complex dat het Archeologisch instituut waarschuwde voor een nationale ramp als er niet spoedig een grondige restauratie zou plaatsvinden. Omdat duidelijk was dat Indonesië niet alleen kon opdraaien voor de enorme kosten, die met het restauratieproject gepaard zouden gaan, werd in 1963 een beroep gedaan op de Verenigde Naties. Vanaf 1968 leverden Frankrijk en Nederland via Unesco technische hulp. Het eroderen van de heuvel onder de Borobudur was het grootste probleem. Als dit niet voorgoed tegengegaan werd, zou het monument inzakken tot een onherkenbare berg stenen. Nederlandse ingenieurs ontwierpen het noodzakelijke drainagesysteem in de heuvel, waardoor de regen afgevoerd zou worden zonder aarde onder de Borobudur weg te spoelen. Het afbreken van de tempel begon in 1975. Na acht jaar en veel computergestuurd puzzelwerk was de Borobudur weer in volle glorie te bewonderen. Op dit moment is het monument bedolven onder de as van de onlangs uitgebarsten Merapi vulkaan.

Candi Mendut

Deze tempel in nabije omgeving van de Borobudur herbergt drie van de allermooiste Boeddhabeelden van de wereld. De buitenmuren zijn versierd met wensbomen en hemelse wezens met twee prachtige panelen van een man en een vrouw omgeven door vrolijke kinderen. Men denkt dat de man en vrouw reuzen waren die kinderen verslonden voordat ze tot het Boeddhisme werden bekeerd om uiteindelijk de beschermers van kinderen te worden. Naast de tempel staat een prachtige Waringin boom (heilige boom)

Onderweg lunchten we in een bijzondere omgeving in een, aan een riviertje gelegen, restaurantje 'Kali Opak' dat een schitterend uitzicht bood.

Het Pramabanan Tempelcomplex

Op de Prambananvlakte ligt de grootste afzonderlijke concentratie oudheden van Indonesië in de Vallei der Koningen. De belangrijkste is het Prambanan tempelcomplex, 16 kilometer ten oosten van Yogyakarta. Het tempelcomplex Prambanan is minstens zo indrukwekkend als de Borobudur. Niet in het minst omdat de restauratie van dit tempelcomplex nog altijd in volle gang is. Van verre hoor je getik van hamers en beitels van arbeiders, die de vaak enorme blokken steen bewerken.

Geschiedenis

Het Prambanan tempelcomplex is tussen de 8e en 10e eeuw gebouwd door Hindoevorsten van Balitung, de heersers van Mataram, en gewijd aan de drie belangrijkste Hindoegoden. In de 13e eeuw is het tempelcomplex verlaten en de gebouwen zijn door een aardbeving in de 16e eeuw ingestort en onder een dikke aslaag bedekt. In 1811 werd de Loro Jonggrangtempel ontdekt door de Britse onderzoeker Colin Mackenzie.

De studie van de Hindoe-Javaanse tempelbouw was het belangrijkste doel van de reis die Nederlands meest vooraanstaande architect van de vorige eeuw, Hendrik Pieter Berlage in 1923 naar het voormalig Nederlands-Indië maakte. De specifieke opdracht, die de architect van de regering mee had gekregen, was het samenstellen van een rapport over de tempelruïnes te Prambanan. Op basis van zijn rapport begon men in 1930 met de restauratiewerkzaamheden, die nog altijd voortduren.

Enkele jaren geleden werd het land opgeschrikt door het nieuws dat dieven de hoofden van meer dan 20 tempelbeelden hadden afgehakt en meegenomen. Deze zaak werd nooit opgelost. Het is trouwens geen zeldzaamheid dat 's lands kunstschaten ontvreemd worden, om daarna naar het buitenland te verdwijnen.

Honderden tempels

Oorspronkelijk bestond het complex uit maar liefst 244 tempels. De zestien tempels op het bovenste plateau waren bestemd voor goden en vorsten. Tegenover de drie hoofdtempels staan drie kleinere tempels voor de rijdieren, en bij de ingangen vier tempels voor bewaking, met daarnaast vier kleinere tempels om de kwade geesten buiten het tempelcomplex te houden. Op het tweede, lagerliggende plateau stonden 224 tempels, waarvan er nu twee gerestaureerd zijn. Beneden deze twee plateaus stonden vermoedelijk houten bouwwerken, waarvan niets teruggevonden is.

Desondanks zijn de resten van de 8 tempels nog altijd het bezichtigen waard.

De Shiva tempel (Loro Jonggrang)

Van de 3 gerestaureerde tempels is vooral de gigantische Shiva tempel bijzonder indrukwekkend. Deze 50 meter hoge tempel, ooit de hoogste van Java, is gebouwd om koning Balitung, een vorst van het machtige Javaanse rijk Mataram, in te begraven. Hij zag zichzelf als reïncarnatie van Shiva, die de hoofdfiguur is in de talloze reliëfs op de buitenkant van de tempel.

De prachtige reliëfs, die het Ramayana epos als onderwerp hebben, beginnen links op de Shiva tempel en lopen dan via de noordelijke Vishnu tempel naar de Brahma tempel in het zuiden waar ze eindigen. De decoraties wijzen erop dat de Shivatempel gezien werd als de godenberg Meru, de Indonesische Olympos. Shiva is Nantara, de heer van de dans, die aan het einde van ieder tijdperk de wereld dansend vernietigd en opnieuw schept. In de bijtempel ertegenover staat een uniek vrijstaand beeld van Shiva's rijdier, de stier Nandi.

De Shivatempel wordt in de volksmond Loro Jonggrang genoemd, wat Ranke maagd betekent. Aan deze naam zit een legende vast. Bandung Bondowoso, de zoon van koning Boko, wilde Loro Jonggrang, de dochter van de heer van Prambanan huwen. Ze zag niets in Bandung, en zei hem te willen huwen als hij de onmogelijke opdracht om in een nacht 1000 tempels te bouwen kon volbrengen. Met hulp van de aardmannetjes leek het hem toch te gaan lukken. Vlak voordat het karwei af was liet Loro Jonggrang de vrouwen rijststampen, waardoor de hanen te vroeg gingen kraaien. De lichtschuwe aardmannetjes dachten dat de zon al opkwam, en verdwenen direct onder de grond. Bandung was woedend en veranderde Loro Jonggrang in het wellustige Durgabeeld in de noordelijke kamer van de tempel.

In de oostkamer staat een beeld van Shiva zelf, in de westkamer een beeld van zijn zoon Ganesha.

9 + 10 oktober 2010

Losari Coffee Plantation Resort & Spa - Magelang

Om na de vele indrukken tot rust te komen, logeerden we een aantal dagen op de van origine Nederlandse Losari Coffee Plantation; een mooi plekje omringd door acht vulkanen. De Italiaanse Gabriella Teggia maakte er in de jaren tachtig van de vorige eeuw een luxe resort in boutiquestijl van. Op een heuvel staan 26 verschillende villa's. Er is een Hamman Spa, evenals een achthoekig 'oneindig' zwembad en een bronnenbad. Het prijsniveau is exorbitant hoog; zeker gezien het feit dat er geen alternatief is en de plantage ver van de 'bewoonde' wereld ligt. Bovendien laat de gastvriendelijkheid sterk te wensen over. Kortom, een wereld van luxe waar je niet naar wordt behandeld.

11, 12 en 13 oktober 2010

De weg van Magelang naar Surakarta biedt een prachtig uitzicht op sawa's, desa's en rivieren.

Surakarta (Solo)

Solo, ook vaak Surakarta genoemd, is Java's oudste culturele centrum. Vroeger bestond de stad uit de twee 'Vorstenlanden' van de Susuhunan (vorst) van Surakarta en de vorst van Mangkunegara. Als bestuurlijke eenheden zijn ze al lang verdwenen; de schitterende residenties van beide vorstenhuizen zijn nog wel overgebleven.

Geschiedenis

De sultans van Solo zijn altijd sterk pro-Nederlands geweest. In tegenstelling tot de anti-Nederlandse houding van de sultan van de nabijgelegen sultanstad Yogyakarta tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog, hield de sultan van Solo een receptie voor de Nederlandse troepen, nadat deze Solo op de Republikeinse TNI veroverd hadden. Dit werd hem later niet in dank afgenomen. Hij moest afstand van zijn macht en privileges doen.

Solo en het omliggende gebied verloren de speciale status, in tegenstelling tot Yoga, dat een autonome status heeft mogen houden.

In het centrum van de stad bezochten we een authentieke, overdekte pasar: de Pasar Gede. Er werden voornamelijk voedingsmiddelen verkocht, zoals groente, fruit, kruiden, kippen en vis. Dit alles zonder enige vorm van koeling. Voor ons westerlingen was dit een bijzondere ervaring.

Mangkunegaran paleis

Mangkunegoro II, een familielid van de sultan van Solo, begon in 1787 met de bouw van het paleis. Het bouwwerk zoals dat tegenwoordig te zien is, is het resultaat van bouwwerkzaamheden die in 1866 afgerond werden. Het bestaat uit twee hoofdgebouwen, de pendopo (ontvangstzaal en dansruimte) en de Dalem Ageng (ceremoniële hal), geflankeerd door de woonvertrekken van de familie, die er nog steeds woont. In de Dalem Ageng staan de gouden sieraden, krissen, bronzen beelden en het antiek van de sultanfamilie uitgestald. De oostelijke vertrekken heten de bale peni en zijn voor de prinsen. De westelijke vertrekken, de Bale Warni, zijn voor de prinsessen. Het hele paleis is van teakhout gebouwd. De pendopo (audiëntieruimte) steunt op vier massieve pilaren, de Saka Guru, die bijna 11 meter hoog zijn. Naast het paleis liggen de oude barakken van de cavalerie, die nog altijd bewoond worden.

Malang - Tugu Hotel, Jl. Tugu 3 Malang

We logeerden in het bijzondere, bekroonde museumhotel Tugu Malang. Dit hotel heeft unieke, prachtige kamers. De warme ambiance wordt benadrukt door mooie Javaanse en

Chinese antieke voorwerpen en meubels. Voor ons had men de 'bruidssuite' in gedachten.

Malang is een stad en gemeente (kotamadya) gelegen in de provincie Oost-Java ongeveer negentig kilometer ten zuiden van Soerabaja op het eiland Java met een bijzonder aardige burgemeester. Tijdens de Onafhankelijkheidsdag van Oost-Java gaf hij voor enkele notabelen een ontbijt en mochten we hem de hand schudden.

Er wonen ongeveer één miljoen mensen. Malang ligt 339 tot 662 meter boven zeeniveau en is daardoor een relatief koele stad. De stad ligt ingesloten tussen twee bergmassieven: in het westen de Semeru, de hoogste berg op Java en in het oosten het Bromo-/Tengger-massief.

Mede vanwege het prettige klimaat is Malang een belangrijk toeristencentrum, de art decobebouwing en vanwege zijn traditionele dansen zoals de Tari Topeng (Dans met maskers), Jaran Pegon en Tari Beskalan.

Geschiedenis

Malang heeft een oude geschiedenis als plaats in de oude koninkrijken Kanjuruhan en Singhasari. Vanaf 1614 lag het in het bekende koninkrijk Mataram. In 1879 werd de spoorlijn naar Malang geopend en werd het goed bereikbaar als recreatieoord. Door het voor Indonesië "frisse" klimaat was Malang voor de oorlog een geliefd woonoord voor de (gepensioneerde) Nederlanders. De opzet, die van een tuinstad (brede lanen met bomen en parken), is sinds de jaren 1920-1940 goed behouden. Er staan veel gebouwen in art-decostijl.

Op een van onze tochten door Malang kwamen we op de vogeltjesmarkt terecht; straten vol met vogelkooitjes, vogeltjes en talloze andere dieren. De dieren leefden er vaak in 'dieronterende' omstandigheden. Vier honden in een klein kooitje, zelfs aapjes om kunsten mee te vertonen, waren er te koop.

De Bromo vulkaan

's Nachts om twee uur vertrokken we richting Bromo om de zonsopgang boven de vulkaan mee te maken. We reden ongeveer twee uur over vreselijk slechte wegen de berg op. Op het moment dat de wegen bijna onbegaanbaar werden, stapten we over in een Jeep, bestuurd door een zeer jonge Tenggerees. Deze bevolkingsgroep is het hindoeïstische geloof trouw gebleven, houdt oude tradities nog in ere en draagt nog altijd een sarong (soms zelfs om hun nek). Boven op de berg was het bitterkoud en het waaide er hard. Om je tegen de kou te beschermen kon je een jas huren, wat we dan ook graag deden. De zonsopgang in een maanachtig landschap was betoverend.

De Bromo is de bekendste vulkaan op het eiland Java, Indonesië. De berg is met 2392 meter niet de hoogste berg van de regio, maar de ligging is wel zeer bijzonder. De vulkaan ligt samen met twee andere vulkanen in een zandzee van 8 bij 10 kilometer. De Bromo maakt deel uit van het Tenggermassief en is gelegen in het Bromo Tengger Semeru Nationaal Park dat in Oost-Java ligt.

Nadat we de zonsopgang hadden bekeken, vertrokken we, via onbegaanbare wegen, met de Jeep naar het plateau (zandzee) om de vulkaan van dichtbij te bekijken.

Om in de vulkaan te kunnen kijken, moet de berg worden beklommen. Dit kan desgewenst ook op de rug van een paard. Aan het eind van een smalle weg door lavazand is een hoge, steile trap van 250 treden gebouwd. Als deze hindernis is genomen, heeft men een schitterend uitzicht over de luid brommende, kolkende en rokende vulkaan.

Dat een vulkaan onvoorspelbaar blijft bleek in de zomer van 2004, toen de Bromo plotseling uitbarstte. Er zijn twee doden gevallen (toeristen) en twee mensen gewond geraakt.

14 oktober

Transfer per vliegtuig naar Seminyak – Bali.

Seminyak - The Legian, Jalan Kayu Aya Seminyak Beach

Een trendy en hippe plaats, met twee hoofdstraten met internationale restaurants, bars en clubs. Seminyak was ooit een afgelegen wijk van Kuta, die langzaam aan Legian is vastgegroeid.

The Legian is één van de twee mooiste hotels van deze plaats met prachtige, grote, luxe suites.

In het naastgelegen Hotel Oberoi zagen we een 'Bali Dance Performance' met de originele Balinese 'Legong Dance'. Legong is de hemelse dans van goddelijke nimfen. De essentie van alle klassieke Balinese dansen is vrouwelijkheid en gratie. Vanaf de leeftijd van vijf jaar worden er al meisjes geselecteerd om de gemeenschap te dienen als Legong danseres.

Het eten in het fraaie, aan het strand gelegen, restaurant La Lucciola was geweldig.

Pura Taman Ayun is een tempel bij Mengwi ten westen van Ubud op Bali

De tempel is gewijd aan de voorouders van de vorsten die tot 1892 over Mengwi heersten. Pura Taman Ayun is uit 1634 en is gelegen in een watertuin met aan drie zijden een gracht met lotusbloemen. De tempel is te bereiken via de hoofdboort (Kori Agung) met een beeld van Sai. Er zijn diverse Meru-torens die de bergen voorstellen, de plaats waar de goden van andere heilige plaatsen worden vereerd; een penyawangan.

De hoogste Meru heeft elf verdiepingen en stelt de berg Gunung Batukau voor. Ook zijn er diverse paviljoens.

Tanah Lot Tempel

Pura Tanah Lot is een Balinese tempel (pura) aan de westkust van Bali. De tempel ligt in zee boven op een rots. Bij laag water is de tempel net wel, of net niet met droge voeten te bereiken over een zanddam (wantij) van ongeveer twintig meter lang. De toegang is echter beperkt tot de eerste vijf meter van het mini-eilandje. Op het toegankelijke deel is een 'grot' met een magische bron. Hoewel de tempel in de zee ligt, komt er zoet water uit deze bron.

Op de laatste dag van ons verblijf op Bali maakten we een bijzondere ceremonie mee. De as van een overledene werd door een familie op rituele wijze verstrooid over zee.

Valkenburg, 12 november 2010

Copyright: Willy Wijnen-van Lochem

Geraadpleegde literatuur: de reisgids 'Insight Guide' Indonesië en internet/Wikipedia